

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenkint ötször, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton.

Előfizetési pénz s minden külszemény Főplacz Vecsegház földszint a szerkesztőséghez bérmentve küldendők.

Előfizetési árak:
Helyben
 Félévre 6 frt.
 Három hónapra 5 „
Postán küldve:
 Félévre 7 frt.
 3 hónapra 5 „ 50 kr.
Egyes szám
 10 kr.

Hirdetési díj:
 Öt hasábos petit sorért 5 kr.
 Nyolctéren megjelenő közlemény 3 hasábos 15 kr.
 Nagyobb terjedelmű, mint szinte több ízben hirdetések mátol fogva, alku szerint a legolcsóbb árért.

Helyegdíj:
 minden bejelentésért külön 30 kr.

Előfizethetni helyben: **Telegdi K. Lajos** és **Csáthy Károly** könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok útján.

A pénzügyminister és a zárszámadás.

○) Ha magán ember rábizza valakire pénzt, vagyonát, kezelés végett, számadást kíván megbizottától. —

Igy van ez a nemzettel is; mely, ha miniszterre bízta pénze, vagyona kezelését, attól, a törvény, de meg a dolog természetes reude szerint is, számadást kíván.

Hogy milyennek kell lenni annak a számadásnak, mit a megbízó megbizottától követelhet, ezt, ha nyílt szabályok nem részletezik is, a józan ész maga megmondja.

Természetes, hogy a megbizott kezelés alá adott vagyonnak, jövedékeinek, s a kiadásoknak, eleitől kezdve, ki kell mutatni, sőt kétségtelen okmányokkal igazoltatni.

Ha már a magán embernek a megbizott átadja a számadási kimutatást, a megbízó vagy maga vizsgálja meg azt, vagy más által, kibem ismét bizalma van, vizsgálhatja meg.

Az az eset, hogy a számadó maga válaszszon számvizsgálót, és a gazdának ekörül akarata melőzve legyen, a dolgok rendes menetében, józan ész szerint, soha sem történhetik meg. Mert, az embergyarló levén, megeshetnék, hogy a számadó olyan egyénre bizná számadása mesvizsgálását, ki neki lekenyerezette; következésképen az ily számvizsgáló a gazda érdekeit figyelmen kívül hagyhatná, s a számadónak kedvezni akarván, az igazságot elhallgathatná. —

Ezért van minden jól rendezett alkotmányos országban oly számvéviszék felállítva, mely a kormány számadását megvizsgálja, s mely a kormánynak alá nincs rendelve, hanem attól független, s nem is annak felelős, hanem felelős magának a nemzetnek. —

Nézzük már, hogy a mi pénzügyministerünk, ki az ország pénzügyét és vagyonát kezeli, miképp terjesztette elő számadását; s miképp és kik által akarja azt megvizsgáltatni?

A magyar kormány 1867 tavaszán vette át az ország ügyei kezelését.

Természetesnek fog tehát tetszeni, hogy számadását is attól fogva köteles előterjeszteni.

Az 1867. évi kezelérről számadását el nem mellőzheti, az azutáni időn nem kezdheti; mert akkor a későbbi időről kezdett számadásának nem volna alapja.

De a mi pénzügyministerünk a dolgok ezen természetes rendét nem találja oly ellenmondhatlanul következetesnek.

○ nem a kezdeten indul el, hanem a vég kezdetén veszi fel az alkotmányos számadási eljárás fonálát. —

○ nem az 1867. éven — mikor hivatalba lépett — kezdi számadását, hanem a következő, 1868. éven.

Már aztán, hogy az 1868. évi számadásnak miképen van alapja; az annak alapjául szolgáló 1867. évi számadás tételjei, s általában az 1867. évi kezelés, helyesek-e, vagy nem: azt, az, ki a számadást 1868-ról meg akarja vizsgálni, ne kutassa, hanem egyszerűen higye el!

Higye el, hogy az 1868-ki számadásnak alapjául szolgáló 1867. évi számadás tiszta, szabatos és semmi kifogás alá nem eshetik, hanem tökéletes! —

No ily badarságot még magán emberről sem lehetne föltenni, annál inkább nem egy képviselőházzal, mely a nemzet vagyonára felügyelni, arról lelkiismeretes és rendszeres számadást követelni köteles! —

Beadta a pénzügyminister — az 1868. évről kezdve — számadását a képviselőházhoz, mely pénzügyi bizottmányt küldött ki annak megvizsgálására.

Hanem e pénzügyi bizottmány, látva, hogy így a csonkán beadott számadás átvizsgálhatatlan: kimondta, miképp az államszámadások államszámvéviszék által megvizsgálandók.

E véleményben kimondatott hallgatag az is, ami a vitákban nyilván ki is fejeztetett, hogy nem lehetvén az 1867. évet mellőzni, az azon évi számadások is előmutatandók és átvizsgálandók.

A pénzügyminister, erről értesülvén, nem késett, javaslatát beadni a képviselőházhoz államszámvéviszék felállítására.

Ez igen szép dolog. Hanem, milyen számvéviszék akar a mi pénzügyministerünk?

Olyat, melynek elnöke a kormány előterjesztésére nevezetik ki.

Olyat, melynek csak elnöke legyen felelős.

Olyat, melynek elnöke előterjesztésére neveztetnek ki tagjai.

Tehát olyat, mely egyenesen a kormánynak köszönheti lételetét, mely tehát a kormánytól nem független.

E terv által azon visszás helyzet idéztetnék elő, hogy a kormány mintegy maga emberei által vizsgálta számadását; amikor aztán a hibák elnézésének, az elfogultságnak és kedvezésnek tárt kapu nyitattaték. —

Ha magán ügyben is minden következeteséget és józan eljárást kizár e számadótatási rendszer: mennyivel szükségesebb és mulaszthatlanabb az, hogy a nemzet képviselete az ország vagyonai feletti ilyennemű kezelési s rendelkezési rendszer behozatalát meg ne engedje!

Hanem oly számvéviszék alkosson, mely a kormánytól független és az országgyűlésnek felelős!

Akkor majd kitűnik, hogy miképp ad számot a pénzügyminister; sáfarkodásáról! —

Austria és a hatalmasságok Dalmátia ellenében.

A „J. des Débats“ közelebbi számának egyikében egy okirat felől elmélkedik, melyet Hoffmann birodalmi külügyérségi osztályfőnök az osztrák követeknél köröztetett f. hó 7-én. Annál meglepőbbnek tűnik ez föl az augsburgi A. Ztg. előtt, mivel a hivatolt lap az osztrák külpolitika tulajdonképen való vezetését a magyar miniszterelnöknek tulajdonítja.

A kérdéses okirat eredetije azonban e felől egy szót sem szól; és így a Debats gyanításának nem lenne alapja.

Az egész körlevél állítólag nem is lenne egyéb, mint a kérdésben levő politikai előzményeknek vázlata, mely tájékoztató nyeresé végett intéztetett az illető organumokhoz és nem is a most távol keleten levő osztályfőnököktől lett volna kibocsátva.

A körirat tartalma a következő:

„Több lap külföldi tudósítóinak cikkeiben szóba hozott az osztrák-magyar kabineteknek, a cattarói

kerületben történt fölkelést illetőleg, a többi hatalommal való diplomatiái értekezése. Ennek ellenében tényleg constatalható, hogy a remélhetőleg csakhamar végéhez közeledő fölkelését a morlákoknak Bocca di Cattaróban, nemcsak a cs. k. kormány, hanem kivétel nélkül valamennyi hatalom, mint őket közvetlenül érdekítő ügyet tekintti. Ha annál fogva egyes hírlapok, különböző fölfogásu gyanítgatásokra bátorodtak, azért mi épen nem helyeseltetjük, hogy vádak emelgetnek arra nézve, mintha a fölkelés idegen befolyás műve lenne; de amiatt nekünk semmi okunk nincs e vádak jogosultaknak tekinteni, úgy szükségesnek sem találtuk, hogy a Cattarói fölkelésre vonatkozólag diplomatiái nyilatkozatokat tegyünk.

Erre nézve legyen elég megjegyezni a pétervári udvarnak ama nyilatkozatát, mely a bécsi udvarral közöltetett, Oroszországnak a montenegrói herceghez intézett komoly intését, hogy a Dalmát fölkelésnél a legszigorubb semlegességet tartsa szem előtt, és hogy Nikita herceg méltó nehezletését nyilvánítva az újságoknak az ő és a montenegrói nép loyálitása fölötti gyanakodása miatt.

Az osztrák-magyar és a török birodalomnak közös érdekei igénylik — így szól a körirat tovább — hogy a szomszéd államok a lehető egyetértésben legyenek ama rendszabályokra nézve, melyeket mindegyiknek, saját területén követnie kell, hogy a béke és a törvényes rend ismét helyreállíthatassék illetőleg fontartassék s a fölkelőkkel rokonszenvező más államok seyélynnyujtása megakadályoztassék. A magas porta, mely e fölfogást teljesen osztja, remélhetőleg nemcsakára intézkedni fog, hogy határai és területe katonai megszállások által biztosíttassék, míg ha szükséges, hogy a fölkelők elnyomása végett az osztrák-magyar hadak hadi műveleteiket török terület fölül intézhessék, megengedi, hogy ott keresztülvonulhassanak.

Fölreírás kikerülése tekintetéből megjegyzendő, hogy itt nem ama területek értetnek, (Moldva, Szerb és Oláhország) melyek nemzetközi szerződés folytán egyoldalú beavatkozásoktól biztosítva, hanem kizárólag a tulajdonképi török terület.

Végül az van kifejezve a köriratban, hogy Dalmátia északi része, melyet nagyobb részben katolikusok laknak, úgy szintén a Bocca városai és az öböl lakói, nemcsak nem helyeslik a fölkelést, hanem azt egyenesen úgy tekintik, mint a mely a haza jólétét és érdekeit a legnagyobb mérvben veszélyezteti; egyszersmind ama reményét fejezi ki a körirat, hogy miután a Zuppa már meghódolt s a Cattaro és Dragalj közti terület is a fölkelőktől megtisztultak, az egész indokolatlan háborúgásmihamarabb vége szakad.

Ujdonságok.

— A debreczeni dalegylet zászlójára ujjában adakoztak: Simonffy Samuné, Kardos Istváné, Bérassy Samuné, Fráter Imréné, Farkas Ferenc örökös, Kálmán Lajos, Kain Albert egy egy forintot, Kola János 30 kr, Huber és Gál 50 kr, Biró József 1 ft 20 kr, együtt 9 ftot; — ezen adakozásokért az egylet nevében köszönet nyilvánítottik. Míg a szükséges összeg együtt nem lesz, az adományok a takarékpénztárba tétetnek; az eddig hozzám juttatott s takarékpénztárba tett összeg 139 frt; — kéretnek a gyűjtők, hogy a kezeiknél levő iverke irt ajándékokat időről időre hozzám juttatni sziveskedjenek, hogy azok a takarékpénztárban kamatozhassanak.

Több oldalról intéztetett már kérdés az iránt, mi az oka annak, hogy bár a dalegylet a maga rendes közgyűlését mindig nov. elején szokta megtartani, most az még eddig meg nem tartatott, holott az egyleti év egyik novemberől a másik novemberig tart, s minden évben újra alakulnia kell az egyletnek?

Erre nézve alkalmat veszek magamnak, a közönség érdekelt részét röviden felvilágosítani. — A legújabb időben, számos használható működő tagnak többféle ok miatt visszavonulása, a gyakorlati óráktól elmaradása oda kényszeríté az egylet karmesterét, hogy működő tagokul olyakat is fölvegyen, kik a jó akaraton s hanganyagon kívül, az éneklésben s hangjegyek ismeretében majd semmi jártassággal sem bírtak; ez okozá, hogy dalegyletünk szellemi előhaladást nem tanusíthatott; —

a pártoló tagoknak ígért nyilvános előadásokat a kívánt számban meg nem tarthatta.

Mint hogy a daleylet ily pangását nem a pártolásihiány, de egyenesen a működő tagok visszavonulása, a megmaradtaknak — kevés kivétellel — gyakorlatlan-sága okozta, több egyleti tag az alapszabályok módo-sítása iránt nyújtott be a választmányhoz javaslatot. A választmány maga is belátván, hogy egyletünk újja szer-vezése nélkülzetlen, több tagu bizottságot küldött ki kebelétől, mely az új szervezésre nézve, ha szükséges-nek látja, a szabályok módo-sításával is, tervezet ké-szítsen. A bizottság már eljár kiküldetésében, s terve-zete a napokban fog a választmány elé terjesztetni, a további lépések iránt a választmány fog határozni. A tervezet legfőbb pontjait teszik: a szabályok czélszerű módo-sítása; az egyleti évnek január 1-én kezdődése; a működő tagoknak — mielőtt bevételnek — képességi megvizsgálása; a nyilvános előadásokon kívül, minden hóban egyszer az énekeremben próbaelőadások tartása, hol a pártoló tagok személyeikre szóló szabadjegyeik előmutatása mellett megjelenhetnek; — a 3 ft tagsági évdíjnak mindjárt az aláíráskor nyugta melletti befizetése; végre a gyakorlatokon minél gyakrabban meg-jelenni tartozó, a működő tagok fólvetelét megelőző vizsgálatot vezető s általában az énekszakmát ellenőrző szakavatott igazgatónak választása.

A kiküldött bizottság oly reményben van, hogy tervezete kevés módo-sítással a választmány s majd a közgyűlés által is elfogadtatván, a magokban képessé-get érzők nem fognak idegenkedni, hogy működő tago-kul minél számosabban alkalmaztassanak; hozzájárulásokkal eszközölni fogják azt, hogy egyletünk, mely a múlt évben városunkban oly fényesen sikerült, s nagy-zámu vendégeinkben maradandó emléket hagyott, orszá-gos dalárúncpélya megtarthatásának egyik főtényezője volt, — az 1870-ki sz. István napján az ország fő-városában tartandó hasonló ünnepélyen nemcsak kép-velve legyen, hanem közreműködésével ha nem a pályabért is, de a nyilvános elismerést kiérdemel-hesse.

Komlóssy Imre.
a daleylet elnöke.

— **A debreczeni ipar és kereskedel-mi kamara,** — a városunkban is mindinkább érez-hető pénzügyi és kereskedési iparra is befolyással lévő, nov. 3-án tartott közgyűlésében hozott határo-zat következtében megkereste az osztrák nemzeti bank lécsben székelt igazgatóságát, hogy az eddigi össze-geken felyül a helybeli fiókbanknak váltoleszámításokra kétszáz, a zálogkölesönökre is kétszáz forintot rendelkezésére adni, s ezáltal a kereskedésnek és ipar-nak városunkban is némi lendületet eszközölni szives-kedjék. — Ugyan e közgyűlésből a kereskedelmi mi-nistert is megkereste az iránt, hogy lenne közbenjáró a pénzügyi részénél, miszerint a rendelkezésére álló állami pénzalapból a helybeli ipar és keskedelmi banknak 200,000 frtot kölcsönözni méltóztassék. A helybeli ta-karékpénztár e közbenjárást igénybe venni nem kívánta.

Ugy értesülünk, hogy Pipitz bankgouverneur vá-lasztolt is már a keresk. és iparkamarának, melyben tu-datja, hogy fiókbankjának a leszámítás és zálogköl-ésőnre megszabott eddigi összegben tul, a kért két-két-százezer forintot a mostani viszonyok és körülmények közt annyival kevésbbé hajlandó rendelkezésére bocsá-tani, minthogy a zálog-kölcsőnre megszabott eddigi ösz-

T Á R C Z A.

A rágalom.

(Beszély.)

Shwartz Mária Zsófia után.

(Folytatás).

Néhány nap mulva Lavina és Elin a belső szobá-ban szorgalmasan dolgozva ültek egymással szemközt; az elfogadó terembe nyíló ajtó nyitva állott: „Oh Iste-nem minő unalmas ez idő, mióta Karina néni elutazott,” sohajtott fel Lavina.

„Mondd inkább, hogy mily unalmas, hogy e télen már többé bálba nem mehetsz,” jegyzé meg Elin ne-veve.

„Te kötőlozködő vagy! Igaz ugyan, hogy nem a legkellemesebb egész fiatalágunkat azzal tölteni el, hogy mint a rabszolgák, kenyérért és ruházatért dolgo-zunk. Oh, minő szomorú egy dolog szegénynek lenni.”

„Ne mond az Lavina, inkább mondj köszönetet Istennek, azen segélyért, mit Karina néniéktől, kinek magának is oly sok névtelen gyermeke van, kaptunk.”

„Igazad van Elin, de lásd, mégis oly szép a vi-lágból valamivel többet látni, mint e négy fal, Ljung bücsi, Arthur, s lakónk a lelkészné.”

„Talan bizony a csinos ezredes az, kinek hiányát érezed?” szakította felbe Elin hugát pajzán nevetéssel.

„Nem, éppen nem, mert Arthur sokkal szebb és mulattatóbb. Az ezredes lád-ugy néz ki, — mit is mondjak csak, hogy igazam legyen, — ugy néz ki épen: mint egy zivataros oszi éj.” mondá Lavina, s elkezdett szivélyesen keseregni.

„Ez ugyan épen nem hízogó hasonlat,” felelé egy csengő tőri hang a terem ajtajából, s a mint a két leányka feltekintett, meglepetésükre az ezredest látták ott állani.

„Istenem, az ezredes! kiáltá Lavina s felállott.

szegyet nov. 5-ki határozatával már ötven ezer forinttal megszaporította.

— **A kassai m. kir. kerületi honvédpáncs-nokság** 1869. Deczember 15-ki határidővel, kedvező fejtételek mellett, nyitott pályázatot egy állat-orvosi állomásra.

Folyamodni szándékozik a feltételek s kellekeket sz. kir. Debreczen város kapitányi hivatalánál, névszert-rszállásolási biztos Konthy József nrnál bármikor megtekinthetik.

— **Jóteköny adakozások.** Sonkolyos egyházi-község részére, szerkesztőségünknel Mezey Gábor ur 3 ft 25 kr, ezenkívül a Csokonai szobor ja-vára is 1 ft 75 krt tett le, mely utóbbi összeget emlék-kert-társulati pénztárnok Tóth Antal urnak kézbesi-tendünk.

A Sonkolyos egyházi-község javára tett, és eddig 66 ft 25 krt tevő összeget pedig a még december 10-ig, mint kitűzött határideig begyilendő összeggel együtt fogjuk a városi hatóságnak átszolgáltatni. Azért is a fentírott határideig, a nevezett jótekönyezelra adako-zás végett a t. cz. közönséget ujból felkérjük.

* **A kereskedelmi testület** november 10-én tartott választmányi ülésében méltányolva a ke-reskedő ifjak önképző-egyletének eddig követett irá-nyát, 25 forintot szavazott meg évenként, az egylet könyvtára gyarapítására van szánva. E tárgyban ma tartatik az első értekezlet.

* **Vig farsangnak** nézünk elébe. Tegnap a joghallgatók tervezett bálját érintettük, most új tánc-vezetőkről szólnak, melyet a kereskedő ifjak szándé-koznak létesíteni. A tiszta jövedelem az önképzőkör könyvtára gyarapítására van szánva. E tárgyban ma tartatik az első értekezlet.

* **A casino-egylet** tegnap tartott választ-mányi ülésében hosszas vita után határozatba ment, hogy a nagy terem, kényelem szempontjából teké-ző szobává alakíttassék át, nem zárván ki azonban ama körülményt, mely feltételezi az egylet szives készsége-t, e kérdéses terem átengedésére vonatkozólag, oly czél-nál, mely erkölcsi hatást gyakorol e testület kötele-ségézete körül.

— **Örvendetes tudomásul** szolgál casinó-nok pénztárnoka Szepessy Antalnak a választmány-hoz beadott indítványában foglalt azon tényállás, hogy az egylet az ezelőtti években fólvett minden adósságát letörlesztette, sőt, a mellett, hogy a gözmalmi részvé-nyei után járuló új részvényekre is lefizette a kellő ösz-szegeket, termet igen szépen föl is díszíttethette. Ne-vezett pénztárnok czélszerű indítványt terjesztett be a tagok szaporítása előmozdítására vonatkozólag is. — Nem lehet tagadni, hogy a casino jobblétének előállí-tása sok részben a pénztárnok ügy iránti buzgalmának, pontosságának és lelkiismeretes eljárásának is követ-kezménye.

— **Távirat esigán küldve.** Tegnap este 7 órakor érkezett hozzánk egy távirat, mely Pesten d. u. 3 óra 20 perczkor adatott fel. Ha megveszik a díjat ott Pesten a táviró urak, küldjék is el idejében; vagy mondják meg előre, hogy késedelmezni fog a távirat órákig; ugy legalább a feltevő tudja magát mihez tartani.

* **A főiskolai ifjak** segélygyűjtése alkal-mával begyűit a tápintzet részére: 597 ft 71 kr; a szolgál-tanulók számára: 107 ft 71 kr. Ezenkívül tiszta

„Bocsánatot hölgyeim e meglepetésért, de nem hibám, hanem a kegyeteké, mert nem hallották meg, hogy köhécseltem, s zőrejt okoztam, hogy jelenlétemet észrevétessem. Különbö büntetésül aztan szerencsétlen valék Lavina kisasszony szomorú összehasonlítását hallani.”

„A mi csak reám nézve szerencsétlenség,” mondá Lavina mosolyogva, de kissé bosszus hangon. „Bocsá-nat, tudatom anyámmal, hogy ezredes ur itt van.”

Lavina kisetített. Az ezredes azért jött, hogy fe-hérneműeket rendeljen meg; az őrnagné említette előtte, hogy Pahl asszony és leányai munkát vállalnak, ő tehát ide fordult, sat. sat. A valódi ok azonban az volt, hogy látogatást tehessen Pahl asszonynál, s így közeledhessen Lavinához.

Pahl asszonynyal társalgás közben közölte az ezredes, hogy szomszédok, mintán gr. Oc— házát örökölte, s annak kertje épen a Pahlné kertje tövében van. Miután megígérte, hogy vásznat küld, s szemé-lyesen jön el, hogy megmondja minő ingeket kíván, köszönt és távozott.

„Tudod Elin, hogy az ezredes Allem ura, s ha Arnold a lelkészéget elakarja nyerni, ő hozzá kell fordulnia?” mondá Pahl asszony Elinnek, a mint Rubens eltávozott.

„Igen, az valóban ugy áll; oh bár csak élt volna az öreg gróf addig, míg Arnold lelkészévé kineveztetik, akkor Arnold minden esetre megkapta volna azt.”

„S te akkor mindjárt lelkészné lehettél volna,” tréfált Lavina.

„S most isten tudja, mikor lehetek azzá, kitudja, hány évig kell még várunk.”

„Légy csak barátságos és illedelmes a vad ezre-des iránt, bizonyosan Arnoldnak adja azon állomást, ha már másért nem is, csak hogy hű szerelmeidet meg-jutalmazza. Még alig voltál négy éves, nemde midőn bele szerettél?”

„Aligha idősebb voltam,” mondá Elin moso-lyogva.

Egy egész hó telt el. Ez idő alatt gróf W. és Nykopf orvos napi vendégek voltak a tanácsosék házá-

buza: 7 köből 3 1/2 véka, kétszeres 32 köből 3 véka, csős tengeri: 29 k. 1 1/2 v, szemes tengeri: 2 véka, és 1047 kötés tengeri.

* **A mester-utczal** lakosoknak nem cse-kély könnyebbségül fog szolgálni azon ártezi kut, mely kis-mester-utczán fog legközelebb készíttetni. Eddig is volt ott kut, de vize már régen ihatatlan volt, s így azt teljességgel nem használhatták; most a régi mellé építik az újat, s már a munkálatokhoz megtétek az előkészületek, a mennyiben a dolgozó bódé felállí-tatott.

* **A tanulóknak** tehát nincs megengedve, hogy szünidők alatt végezhecsék a honvédekre kötele-zett fegyver-gyakorlatot, mivel — így okadatoják „hi-vatalosan” — a tanulók közt nagy számmal vannak fegyver-gyakorlatra kötelezett honvédek, s így a kivé-telt bajos volna általános szabálylyá tenni. Bizonyosan a számok beszélték „hivatalos” ur előtt, hiszen a mi fő-iskolánkban is épen (kerek-szám) ő t e n vannak hon-véd jogászok. Már most szeretnők tudni, hogy vajon ez az 5 — nagy szám-é, vagy csak — öt?

* **Keilemetlen zaj** háborítá a közönséget a tegnapi színházi előadás alkalmával, mely egy fiatal ember és egy katonatiszt heves szóváltásaiból képző-dött. Nyomára jöven e zavaró intermezzonak, közétesz-szük annak okát, csupán azért, hogy újdonsági tisz-tüinknek eleget tegyünk. A fiatal ember jegyet vált, és helyét elakarja foglalni, — ah de azon már ül valaki, és pedig katonatiszt. „Uram!” szól az ifju; „itt én ülök.” „Csalódik, mond a tiszt, — mert mint láthatja — én.” — „De e hely az enyém!” „Sajnálom!” — „Ime itt jegyem.” — „Eh! hagyjon ön békét! mormog a tiszt dühösen; én e széket elfoglaltam s punktum!” A fiatal ember látva, hogy kivel van dolga — félbeszakítá a kissé hangos vitát, és elment. Már most mi ebből a ta-nuság? — az hogy ne bitord a más tulajdonát, ne fe-ledkezzél meg az illemlről s mindenek felett légy ud-varias.

□ **A legközelebb magát kivégzett debreczeni születésű ujonczról** az a tu-domás, hogy siket volt; s mint ilyet Tegze dr. be nem vehetőnek declarálta; a katonai orvos azonban, kinek akkor Tegzével talán némi összeütközése lehetett, „auf eigene Verantwortung” bevette. A fegyver-gyakorlatokon csakugyan kitűnt, hogy siket, nem hallotta jól a vezényszót, a miért káplárja sokat szidta. Egy gyakorlat alkalmával a vezényszóval ismét ellenkezőt tett szegény siket ujoncz, — a káplár a puska tusát bsználta, ezen busult el a szegény fiu.

* **A színházi igazgatóság** erélyesen to-rtolta meg egyes tagok ama visszaélését, mely abban nyilvánult, hogy némelyek szerződésüket felbontván, a színház idő előtt elhagyták; az illetők beperel-tettek, és már az első bírósági marasztaló határozat is meghozatott.

Színházi szemle.

** Szombaton, november 20-án adatott: Le-lencz. Eredeti népszimű 4 felvonásban, írta Szigligeti. Kömivesné Julesát személyesíté, és szerepét határo-zottan elejtette. Már egy ízben volt alkalmunk megje-gyezni ő reá, hogy szavalatát rendesen alpthozos kísérí. Mostanában gyakorta megfordul a színpadon, és szerep-léseinél ugy tapasztaljuk, miszerint e nagy hibát nem

ban. Mind kettő elannyira szerelmes lett Agdába, hogy mind kettőben világosan fel lehetett a kéro-t ismerni.

Álom, vagy a sors játéka volt az? A felületes, a könnyű gondolkodású Agda alig látszott észre venni a vídám, szép és előkelő gróf W.-t, s figyelmét kizárólag a komoly, az értelmes, a nyugodt orvos felé fordította. Minden nap inkább kitűnt, hogy ki nyerte meg Agda szívet. Az orvos társaságában vídám, gyengéd, szere-tre méltó volt, míg mások iránt egyáltalában szeszé-lyesnek, uralkodva vágyónak, hevesnek mutatkozott.

A tanácsos nagy gyönyörűséggel szemlélte leánya izlésében ezen változást, míg az a büszke, hiu anyánál nyugtalanságot és aggodalmakat keltett fel. Agda kora gyermeksége óta hozzá szokott ahhoz, hogy leányát mint leendő bárónét vagy grófnét tekintse, s nem tudott megbarátkozni azon gondolattal, hogy Agda egy sze-nyí kerületi orvos neje legyen. Végre elhatározá ma-gát a tanácsosné, hogy nem hallgat tovább, hanem ke-reken megmondja leányának, minő tév uton jár, s azt annyival inkább elhatározta, mert tudta, hogy e tekin-tetben férje támogatására sem számolhat.

Karácsony előtt való héten, az anya és leánya egy szép deczemberi napon a kis teremben ültek. Agda mé-lyen el volt gondolataiba merülve, mialatt picziny kezét a himzessel szorgalmasan foglalkoztak.

„Édes kis Agdám, oly szomorúnak látszol,” szakí-tá meg a csevedt Ljung asszony.

„Nem tudnám mért lennék szomorú,” felelé Agda, a nélkül, hogy feltekintett volna.

„Talan gróf W-re, és arra gondolsz, hogy rövid időn megfogja kérni kezedet.”

„Épen nem anyám, a gróffal én ugyan nem sokat gondolok. Gondolatim valami egészen mással vannak elfoglalva.

„De gyermekem, csak nem leszesz oly szeszélyes, hogy e fényes partiet vissza utasítsad. Gondold meg, hogy ilyesmi talán soha nem fog ajánlkozni életedben. A gróf ifju, szép, a legfényesebb társadalmi állásban van, röviden, minden kitűnő tulajdonságot egyesít ma-gában.”

ből 3 véka,
2 véka, és
nem cse-
ni. Eddig is
n volt, s így
a régi mellé
gtétek az
de felállit-
megengedve,
kre kötele-
atolják, hi-
mal vannak
gy a kivé-
zinyosan a
en a mi fő-
annak hon-
gy vajon ez
közönséget
ly egy fiatal
iből képző-
k, köztesz-
ndászi tisz-
gyet vált, és
ül valaki,
tju; „jűt én
int láthatja
n! — „Ime
mog a tiszt
n! A fiatal
szakítá a
ebből a ta-
onát, ne fe-
ett légy ud-
végzett
az a tu-
dr. be nem
ban, kinek
e lehet, a
gyver-gya-
em hallotta
zida. Egy
ellenkezőt
uska tusát
éylesen to-
hely abban
bontván, a
k beperel-
atározat is
ottot: Le-
Szigligeti.
ét határo-
nok megie-
nos kiséri.
és szerep-
hibát nem
lába, hogy
ismerni.
elültes, a
re venni a
kizárólag
fordította.
meg Agda
d, szere-
an szeszé-
kozott.
lte leánya
a anyánál.
Agda kora
gy leányát
nem tudott
a egy sze-
ároza ma-
nam ke-
jár, s azt
y e tekin-
leánya egy
Agda mé-
ziny kezé
zol,“ sza-
elé Agda,
gy rövid
em sokat
il vannak
szélyes,
old meg-
tedben-
állítás-
esit ma-

hogy levétközni igyekeznek, de sőt még jobban előtűnik játéka ama érzéketlen hidegség, mely az érintett ál-páthozt jellemezni szokta. Nem elég az, ha a kitérésnek csak hangját igyekeznek „utánozni, — „érezni“ is kell a küzdelmek erejét, mert különben a közönség csak egy gépet lát maga előtt, a ki jár, mozog, beszél aszerint a mint szerepe diktálja. Julcsát e szegény tévedt nót Rónainétól látnuk hiven alakítani, ugy, a mi-ként az a költő lelkeben kidomborult. És midőn e visz-szaemlékezésünket tolmácsolnánk, nem mulaszthatjuk el valódi sajnálkozásunkat nyilvánítani a nevezett mű-vészről távozása felett; egyszersmind nem helyeselhet-jük az igazgatóságnak amaz eljárását, hogy a nagy kö-zönség műizlését figyelmen kívül hagyá, elbocsátván a szintársulat kebeléből egy oly kitűnő tagot, a kinek hiá-nya drámákra nézve pótolhatatlan veszteség. Most Kómüvesnével akarják talán feledtetni? bizony, bi-zony hasztalan kísérlet; még annál visszatetszőbb e mostoha állapot!

E darabban szerepeltek még Szakál Rózsa, Folté-nyiné, Dózsa, Rónai és Temesvári, mindnyájan sikerrel oldva meg feladatukat.
** Vasárnap nov. 21-én zsfoltház előtt adatott: Peleskei notárius. Bohózat 3 szakaszban, irta Gaal. Ez előadásra vonatkozólag csak azt jegyezzük meg, hogy Zajtai uramat Kómüves játszotta, és oly rossz notarius volt milyenre e színpadon még nem emlékezünk.

Országgyűlési értesítő.

(November 22).

Elnök: Somssich; jelenlevő ministerek: Gorove, Mikó, Horváth, Bedekovics, Festetics. Elnök a sz. end-reiek részéről gr. Ráday választása ellen beadott kéré-nyét bemutatja. Továbbá, felkéri a házat, hogy a leg-közlebbi ülésben a bank-bizottmány 8 tagját és a nap-lóvészgáló bizottmány egy tagját válassza meg. A gaz-dasági bizottmány beadja november havi költségveté-sét. — Több képviselő kérényt nyújt be; ezek közt Örmös Sándor a pécskaiak részéről, az 1849-ik évben a magyar kormánynak kiszolgáltatót posztó ára, Cser-nátony pedig pesti lakos Vajda József kérényét adja be, 1849-ik évben a honvédeknek kiszolgáltatót 43 pár szizma ára iránt; Csernátony egyuttal kéri a házat, hogy egyszer mondja ki már, hogy az ilyen és hasonló kéré-nyek teljesítésre számíthatnak-e, vagy nem; hogy a kérényezési jog gunyak kitéve ne legyen. — Jókay 141 pápai választó részéről a vallás szabadság, Gonda L. Józsa K. békési polgár részéről a dohány monopolum eltörlése iránt (élénk tetszés a szélső balon). — Román S. a b. Apor által hajlékaikból kiűzött tóthfaluiak szenvedéseit és b. Apor embertelen eljárását hosszasan és erős színekkel festvén, interpellálja az igazság- és belügyministert, hogy az igazságügyminister szándéko-zik-e 1868-ik évi april. 11 és august. 12-ről rendeleit az összes székelysége kiterjeszteni, a belügyministe-rium pedig annyi idő óta mért nem segített a hajléknél-kül maradt s a szabad ég alatt sátorozni kénytelen tóthfaluiak sorsán. Közöltetik az illető ministerekkel. Gajzágó Salamon 25 más erdélyi képviselő nevében is indítványt tesz az erdélyi hitel-telekknöyvek elké-sztésére szüksegtel 300.000 forintnak a jövő évi költ-ségvetésbe befoglaltatása iránt. A pénzügyi bizott-mánynak kiadatik. Miletics igazolt képviselőnek kije-lentetik. — A központi bizottmány betérjeszti a vadá-

szati törvényjavaslatról jelentését; kinyomatik s napi-rendre tűzetik. — Ezután áttér a ház a napirenden levő bírói felelősségi törvény tárgyalására, mely So-elfogadtatik; harmadik felolvasása holnapra halasztatik. — A ház átmege a horváth-szlavon ministerium 1869-ki költségvetése tárgyalására, mely a központi bizottmány javaslatára elfogadtatik s így a költségve-tés 52240 ftban megállapittatik, oly megjegyzéssel, hogy jövőre a horváth-szlavon ministerium költségvetése a többi ministerium költségvetésével együttesen terjesz-tessek elő. — Elnök előterjeszti, hogy csütörtökig nem lesz teljes ülés, hogy az osztályok az ipartörvényjavaslat és a pénzügyi bizottmány előterjesztései felett tanács-kozhassanak.

Fővárosi értesítő.

** Kühn Károlyt, ki mint tudva van, gyanu folytán mint Spath ügynök gyilkosa vizsgálat alá vétetett, a királyi tábla a gyanuokok elégtelensége miatt felmentette s a további vizsgálat ellene megszüntetett.
** Egy ácslegény az épülfőlfben levő részvénytársaság negyedik emeletéről a harmadik eme-letre leest s azonnal szörnyet halt.
** Pest város elöljárósága pályázatot hirdet egy tűzserő állomásra. Évi fizetése lesz 1000 ft, azon-felül 200 ft járuléka és szabad lakása.
** A Zichy Antal által kitűzött: „Pesta-lozzi élete és halála“ című pályázatra a kitűzött ha-táridőig 6 pályamű érkezett be.
** Rubinstein január végén hangversenyt rendez, melyben elbucsuzik a pesti közönségtől. Ezek lesznek utolsó versenyek, melyek után visszavonul.
** Vidacs István gépgyárából a napok-ban indították utnak az első eke és rostaszállítmányt — Kaukásusba. A magyar ipar életében nem ok nélkül mondhatjuk ezt eseménynek, hogy t. i. hazai gyártmá-nyaink távol földeken is szerepeljenek.
— Szana Tamás széptehetségű ifju író közelebb az orosz kitűnő írók legjelesebb műveit össze-gyűjtvén, azokat „Éjszak gyöngyei“ cím alatt kiadni szándékozik. Ugy halljuk a kiadás gondjait a derék fiatal könyvkiadó Aigner vállalta magára.

Belföld.

** A „Kecskeméti lapok“ szerkesz-tője, Hornyik János, lapja utóbbi számában felszólal az ottani szentháromság-szobor kijavítása iránt, mely szob-or a „fekete halál“ néven ismert betegség 1740. szept-14-én történt megszűnésének emlékére állítottatott 1742-ben. Kecskeméten a pestis — adatok szerint — először 1644. dult. 1678. elhalt pestisben 2578. 1682 és 92 is-mert pusztított. 1709. a „guga-halál“ jött. 1739—40 a „fekete halál“ dühöngött. Majd kolera következett 1831., mely keletről származott hozzánk. 1836. ismét dühöngött, majd 1849. 1855. 1866. is megjelent, s ki-vetéle áldozatát. — Megjegyezzük, hogy az epemirignél találtatott fel 1866. jobb összetett szó a kolera magyar kifejezésére, mely a betegséget jól jellemzi.
** Az erdélyi ref. püspökhöz kérényet intézett a bucaresti ref. egyház több tagja, hogy fogadja őket vissza az erdélyi ref. anyaszentegyházhoz, mert ők ide kívánnak tartozni.
** A honvédeket szívesen fogadják a vidéken; midőn Kecskemétre megérkeztek, a város e-napon minden emberre egy font must és egy itcze bort szolgáltatott ki; másnap pedig a Deák-kör vendéglé-meg saját helyiségén az egész csapatot.
** Szegeden több fiatal subanczot és leányt fogtak el, kik mint koldulók jártak a városon: s ha a konyhában vagy házban senkit nem láttak, bő ruhájuk alá rejték a lopott tárgyakat.
** Zomborból az ifjusági kör lelkes sor-okat intézett Ricciardihoz Nápolyba, melyben halás elis-merésüket fejezik ki azon nemes ügybuzgóságért, mely-lyel a világ összes szabadon gondolkozóit egy nagy esz-mébe mintegy összeforrasztani elhatározta; s egyszer-smind a derék kör üdvözlését küldi a szabadelvűek ná-polyi gyülekezetéhez. Éljenek a szabadságról hevülni tudó fiatal emberek! Az ifjuság úgy szép, úgy nagy, ha nem a kártya és játék asztalnál ül, gyilkolván a fuó idő drága napjait, hanem ha zászlóval kezében, eszmékért, nagy, szép és nemes elvekért lelkesül!
** Jászberényben a hatvan-szolnoki vasut tárgyában négyülés tartatott, hol szóba jött, hogy a kormány törvényhozásilag kiépített rendelt hatvan-szolnoki vasutat mellőzni, s helyette a czepléd-nagykátá-hatvani vonalt akarja kiépíteni. Nem gondolnók, hogy alapos volna e hír, mivel a ministerium az országgyűlé-sen azt nyilvánítá, hogy a hatvan-szolnoki vasut előmunkálati javában folynak. Vagy csak tréfa volt ez?
** A r a d á s o k. Nagy-Zerindről szomorú hí-rek érkeznek a Körös folyó kiáradásáról, a lakosok, állítólag, nagy veszélyben vannak. — Temesvárotról a Béga kiöntött. — Buziásból pedig írják, hogy a Temes folyó mellett elterülő Lankaság van nagy pusztításoknak kitéve. Váradról is hallottunk áradási híreket, de ujab-ban már kedvezőbb tudósítások érkeznek a víz állásáról.
** A b á n á t i t a n í t ó k e g y l e t e a néptanítók állására vonatkozólag kérényet intézett az országgyűléshez; e kérény hű színekkel tünteti fel azon mostoha, a hivattalal járó terhes kötelezettségeknek meg nem felelő állást, melyet a néptanítók házában elfoglálnak.

** Nyiregyháza a casinó némely tag-jai azon szép tervvel foglalkoznak, hogy részvény-alá-írási ívet bocsátottak ki egy casinó, gabnacsarnok és vendéglőt egybefoglaló ház építésére.

** Pápa nevezetes város lesz már nemcsak szerencsétlen képviselő választásáról, hanem arról is, hogy — mint egy dunántuli lap írja — a pápai országút legrosszabb ez idő szerint. A ki nem hiszi, sse-rezzen tapasztalatot!

** A vértesi fioktató panaszkodik hirlapi-lag a népiskolák egészségtelensége ellen. Szent igazság, hogy a falusi iskolák oly tisztátalanok legnagyobb rész-ben, hogy valóban, szomorú lélekkel kell azokra tekin-tenünk. Sok helyen csak esperesi látogatásra tisztítják ki a tantermet, akkor is nem a szükség érzetéből, ha-nem félelemből.

Külföld.

— Londonban az angol központi amnestia bizottmányának legközelebbi népgyűlésén az elnök Mer-ri-man tudatta a gyűléssel, mikép kérényet intézett a minsterelnökhöz, hogy eszközölje ki egy kis küldöttsá-g részére kihallgatást a királynénél, a még fogva lévő fá-niek szabadlábra helyezése végett készült londoni és a vidéki 3 nagy petitio átadhatása iránt; de tagadó vá-laszt nyert. Minek következtében a bizottmány feloss-loltnak kimondta magát.

— A francia fővárosban a választások már vasárnap véget értek, s mire e sorok megjelennek alkalmasint a távirtda hozni fogja az eredményt is. A választási izgatások ideje alatt a legtöbb időben leg-frisebb újdonság volt Ledru Rollin lemondása a képv-elsőjelöltségről. Alkalmasint barátainak a legutóbbi időben hozzá intézett, ügye állását nem a legjobb szin-ben lefestő tudósításai bírták e lépésre; ugy, hogy, mi-után 2-ik választási nyilatkozatában azt mondta, mikép az ő elválasztatása fogná megadni a császárságnak a kegyelemdőfést, most meg hirtelen lemond, — nem lep-ne meg benünket, ha újból 4-dik nyilatkozatot adna ki, melyben a választás elfogadása és az eskütellet iránt nyilatkoznék, habár csak oly firma alatt is, hogy a csá-szárság elleneit szaporítsa. Hirtelen váltakozó jelleme mindenesetre államférfiúi értékét csökkentette.

— A párisi választások előzményei-ről elég hű képet igyekeztünk olvasóink elé állítani. Kiegészítésül és az ottani helyzet fölismérése tekintetéből még jónak látjuk, a minden megrovás mellett is ér-dekes egyéniségű feltűnő Rochefortnak az első választókerület egyik gyűlésében, a hol 4000 ember volt jelen, tartott beszédét közölni, mely kitűnő lelkesedéssel fog-dadtatott.

„Polgárok! — szólott Rochefort — az én helyze-tem, mondhatom, igen kényelmes. Nézeteim minden ol-dalról megtámadtattak, épen ugy a kormány — mint a szabadelvű lapok által, melyeknek talantuma régi idő óta csak abban állott, hogy folyvást a kormány szolgá-latára legyenek. A középkorban a barátok 2 széklet szoktak magok elé állítani, egyik jelentette az isten, másik az ördög hatalmát; miután egy darabig térdpel-tek, azt nyilváníták, hogy az ördög magát legyőzöttnek elismerte, hogy a boldogságos szüz csakugyan mocsok-talan, hogy József a nős emberek közt legszerencsésebb volt. Amaz, állítólag szabadelvű lapok hasonló benyo-mást tesznek én reám; ezeknek az eszköz csak azon pénzügyi kérdésen jár: mikép járhasanak ugy el, hogy részvényeseiknek osztalékot adhassanak? Ha egy jéllőt föllép, ki az ő nézeteikhez nem csatlakozik, demagóg-nak, sőt lázítóknak nyilvánítják. Midőn én lapomat ala-pítám, sokan jöttek hozzám pénzügyi tervekkel, melyek, mint mondák, vállalatokat biztosítandják. En elutasított-am ezen ajánlatokat; a miért aztán minden oldalról reám támadtak, hogy én az első számokkal mindajról megbukom, ha gondolkozási s írási modoromon nem változtatok. Azt feleltem ezen jó barátoknak, én avér alapítottam lapomat, hogy nyilván kibeszélhessem azt, mit én és az egész világ 17 év óta szíven hordoz. De a jósoknak igazuk volt; mert lapom a 10-dik számmál már elnyomatott, s nagy fontossága hatása is megsza-kadt. — En elismerem, polgárok, hogy tüzes vérmé-rséklettel bírok, hanem azt is nyilván kijelentem, hogy nincs szándékomban, lázadást támasztani, s leginkább azon főokból, mivel a kormány maga azt óhajtáná, hogy fölkelést idézzek elő. (tetszés) Nem tudom miért bíralgatják minden lépésemet, minden nyilatkozatomat, és cselekedetemet. Azt hirdetik, hogy én nagy terjedel-mes épületet szándékozom építtetni, hogy választóimat ott gyűjtssem egybe. Bizonyosan azoknak a szabadelvű lapoknak találmánya ez, kik engem rágalmaznak! . . . Az meglehet; mily derék volna, a választókat folyvást éberségben tartani; mely példát aztán más képviselők-nek is utánozniok kellene . . . Londonban voltam, tud-játok, Ledru Rollinnal értekezni, de meggyőződtem, hogy ő nem áll többé hivatása öntudatának magaslatán . . . Egy izben azon szándékomat nyilvánítottam, hogy a császárnét és a császári herceget fogom meg-támadni. Ismétlem: én a császárnét nem mint nőt tá-madom meg, hanem mint fejedelmőt, mivel azt hi-szem, hogy az alkotmány neki nem ad jogot arra, hogy a ministertanácsban elnököljön! (élénk éljenzés) Isme-ritek nézeteimet. Többet nem beszélek, hanem, ha va-laki kérdést intéz hozzám, kész vagyok felelni!“ — Ro-chefort előadását Lissagaraynak a császárság elleni ké-

(Folyt. köv.)

mény beszéde követte; mint már régebben közöltük ezt olvasóinkkal.

— P á r i s, nov. 20. Lesseps egy táviratban jelenté, hogy az „Aigle“ yacht és a hajóraj tegnap délelőtt a déli világító toronynál a Keserő-vízre érkezett.

— A S p a n y o l republikánusok által intézett legutóbbi fölkelés szalai — mint már régebben jelezve volt — összeköttetésben voltak a Cubai fölkeléssel. Erre vonatkozó iratok most jutottak a Spanyol kormány tudomására, melyek a belső fölkéleket erősen compromittálják. A cubai ágensek a cadixi fölkélekkel egyetértése a cubai fölkelésre vonatkozólag napvilágra jött. A newyorki cubai fölkelési junta szolgáltatott volna pénzt és fegyvert is a spanyol fölkéleknek; míg másfelől a cubai fölkélek segítségével Cuba függetlenségének elismerése lett volna a visonszolgalat. Most azonban a cubai fölkelés nagy csapatokat szenvedett a spanyol csapatoktól, s közel áll végéhez.

Különfélék.

|| Találmányok. Minő mely, mondhatni csak nem feneketlen kut, bizonyos feltalalók lángese. Egy amerikai, mert ilyes csak is Yankeeek juthat eszébe, szabadalmat kért azon találmányra, mely szerint a lovak, midőn a legsebesebben vágatnak, inni képesek a nélkül hogy megkellene állatniok. A zabla üres, s egy vagy több helyen nyílással van ellátva. A zabla egyik végétől kautsuk cső nyulik be a kocsiba, s ott egy kautsuk víztartóval van összeköttetésben. A kocsi csak lábával kell megnyomni a víztartót, s a ló a legsebesebb futás közben is inni fog. Paripánál a víztartó a ló nyakán, vagy a nyeregkapán lesz megerősítve. — A londoni kristály palotában egy új velocipéde látható, mely a gyorsaságot és kényelmet egyesíti. E jármű nem a lábakkal mozgattatik, hanem a derék bizonyos mozgására van csupán szükség. Különösen hölgyeknek igen alkalmas ez, mert éppen megülhetnek rajta oldalvást, mint a lovon.

== Két találmó megjegyzés. Irodalmi körben említés tétett egy dramaturgról, kit a szent sir lovagjának neveztek ki. „No meg is érdemelte, úgy is rég el van már temetve,“ mondá a jelen voltak egyike. Sand George Saint Beuveról a következőképen nyilatkozott. „Azzal vádolják a jeles bírálót, hogy éppen nem volt takarékos, ha köveket kellett dobálni a szomszéd kertjébe. És ebben igazuk van, csak az kár, hogy elhallgatják, hogy a kövek nemes kövek voltak.“

== Egy örült kikeresztelése. Egy berlini lapból olvassuk: „Neusalzból kaptunk egy tudósítást, melyet annyival inkább nem mulasztunk el a nagy közönség tudomására juttatni, mert azon tekintélyes egyén, ki azt hozzánk beküldötte, annak minden pontja hitelességeért kezkeskedik. 1861-ben Caro nevezetű fiatal izraelita kereskedő Neusalzból vallási örjögés miatt a leubusi tébolydába vitetett, s ott négy havig tartózkodván, mint gyógyíthatatlan elbocsátott. A gondnokul kinevezett mostoha testvérét 1868-ban a neusalzi johannita kórházba adta be ápolás végett. E kórházban két szolga-papnő van betegápolóul alkalmazva, kiknek a kórházi szabályok szigorú parancsa szerint meg van tiltva a máshitűeken térítési kísérleteket tenni. 1862—1868-ig Caronak rokonai foglalkozást adtak és ügyeltek rá, s csupán akkor adták be a kórházba, midőn a téboly jelei ismét nagyobb mérvben mutatkoztak rajta. Már 1861-ben nyilatkozott Caro a neusalzi katolikus pap előtt, hogy katolikus akar lenni a lelkész azonban oda utasította, hogy legyen előbb testileg és szellemileg egészséges, majd akkor lehet ezen tárgyról beszélni. Hasonló feleletet adott neki egy protestáns lelkész. Fichtner lelkész azonban nem látta megengedhetlennek egy örült lelkét az égnek a keresztség által megnyerni, mert a mult hó 17-én a szószékről tudatta a hívekkel, hogy

a templomban d. u. egy izraelita fog megkereszteltetni Caro azonban nem jelenhetvén meg, mert ágyban fekvő, a lelkész néhány tanulóval megjelent a betegnél, s megkeresztelte azt. A rokonok kezdetben nem akarták hitelt adni a keresztség megtörténtéről szóló híreknek, miután ők a lelkészt a beteg beszámítás alá nem eshető értelmi állapotáról már előbb meggyőzték, de végre is tudomásukra jutott a tény megtörténte. A megkeresztelt, a keresztség után annyira beteg lett, hogy már 21-én a sorai tébolydába kellett átszállítani, s ott a főorvos gyógyíthatatlannak nyilvánította. A rokonok most törvényes lépéseket tettek, hogy a keresztség érvénytelennek nyilváníttassék, s panasz nyújtottak be a johannita kórház igazgatóságához, a két szolga-papnő ellen, mint a kik a térítésben tetemes részt vettek, s ezt annyival inkább, mert a lelkész nem is oktatta a vallásban Carot, hanem kinyilatkoztatta, hogy azon oktatás, mit az Mária testvérétől nyert, teljesen elégséges. Berlinben és Neusalz vidékein igen nagy érdeklődéssel tekintenek az ügy tova fejlődése elébe, mi is figyelemmel fogjuk kísérni, s közöljük.

Legújabb

— C a i r o, nov. 21. A magyar király ö Felsége meglátogatta az Ashar-fellegvárat, a Hassan-meesetet, és a kalibak sírját. A reggeli Gubbah nevű nyári falusi jóságban volt, hol a khedive, Nubar-pasa és Scherif-pasa is tiszteletüket tették. A magyar király ö Felsége névünnepe alkalmából tegnapelőtt este a „Greif“ hajó fedelzetén — a keserű vizeken — disz ebéd volt. Az ausztriai hajók fényesen kiváltak világítva.

— F l o r e n c z, nov. 22. Ha Lanza nem fogadná el a cabinet újra alakítását, ez esetben Ratazzi fogna azzal megbízatni. — A közepentengeri pánczélos hajóhad Syrakuszi ment eléje a magyar király ö Felségének.

— F l o r e n c z, nov. 22. A „Corriere Mercantile“ jelenti: A király Lanza-t Sonnaz-bnok által szállítottá fel a cabinet újraalakítására. Lanza még nem adott választ.

— S u e z, nov. 20. Az összes gőzhajók, a magyar királyi és Eugenia császárné ö Felségéikkel, valamint a különböző követekkel, itt vetettek volt horgonyt. A csatornán való átutazás minden várakozást fülülmut.

— R ó m, nov. 22. A pápa üdvözlését fejezték ki az olasz királynak, felidőlése alkalmából.

— P á r i s, nov. 22. A tegnapi választásoknál kevés választó jelent meg; ma egész csendben folytak tovább a választások.

— M a d r i d, nov. 20. A mai cortetülésben Vinader élesen megtámadá a kormányt a carlisták kivégzése miatt. Mire Prim azt válaszolá, hogy a kormány nagylelkűleg jart el a carlisták irányában: — a felelősséget azonban elvállalja. Hozzátevé Prim, hogy a kormány hasonló alkalmaknál a követett módon fog ezután is eljárni.

Közzgazdaszat.

(E.) Debrecze, nov. 23. Hetivásárunk a folyást tartó rozsz utak daczára is népes volt, mindenféle élelmi cikket sokat hoztak, az életizlet pang, esőkent árrakkal is alig talált vevőre, a főbb forgalom még mindig a tengerinél mutatkozik, az árak kölkölkint: buza 7—7 ft 40 kr, ketszeres 5 ft 60—6 ft, rozs 4 ft 70 kr, zab 5 ft 40—60 kr, tengeri 4 ft 40—60 kr. csős, zsákja 1 ft 60 kr, kenyér az életárrakhoz mérve mérsékelt áron kelt, zöldségféle sok volt s olcsón kelt, káposzta 100—za 5—6 ft, 1 zsák krumpli 1 ft 10—50 kr, Szathmár és Nagy-Bánya felől gesztenyét és füzéleket sokat hoztak, 1 veka gesztenye 5 ft 80—90 kr, 1 veka paszuly 1 ft 80—2 ft. Nyers bőr sok s kelendő volt, az árak: 1 pár tehénbőr 23—27 ft, hely-

beli székbor 28—29 ft, kész bőrnek közepszerű kelendő sége volt, 1 pár tehénbőr fekete 52—54 ft. — Időjárásunk felhős, kissé hideg, utaink rozszak.

Metatvány Molnár György és Bellezay István munkájából a dohány ügyben.

(Folytatás.)

Mindazon hibák, hiányok és hátrányok, melyek a külföldiek előtt dohányunkat beestelenné teszik, azon módon tapasztalhatók az osztrák-magyar Regiének gyáraiban. Az ezekben felhasznált magyar dohány semmivel sem jobb, mint a külföldre került. Itt is csak a legközségebb vágó dohányban van tulbőség. De már a finomabb kerti leveleknek, vagyis értékebb pipadohányoknak oly szükségét látja a Regie, hogy azok pótlására kénytelen sok olyan közönséges török dohányt hozni be, melynél hazánk tudott 1851. év előtt s tudna most is jobbat, izletesebbet és értékebbet előállítani, továbbá finomabb burnótnak való termelvényünk annyira nincs, hogy nemcsak az amerikai, de a gallicziai e czélra sokkal jobban képezett leveleket sem nélkülözhetik hazai gyáraink. Hogy az egyetemes termelvényben mily megdöbbenően kevés a szivartakarásra alkalmas levél, t. i. az utóbbi években egyremásra csak két százalék, azt már fentebb érintettük. — S ha van, ki mindezt kétségbe vonná, nézze meg a Regiének gyárát, hasonlítsa össze a magyar dohányleveleket a külföldi — és pedig úgy a tengertuli, mint az európai levelekkel, — sőt hasonlítsa össze hazai termelvényünket a gallicziai levelekkel: azonnal kitakarodik fejből minden elfogultság, ön-álatás és be fogja látni, hogy daczára talajunk és éghajlatunk tulon-tul magasztalt jóságának, dohány-cultúránk ez idők szerint a világ versenyterén majdnem leghátrább maradt.

De hát a mi éghajlatunk alatt és földünkben nem terem meg a jó és gyártásra képes dohány?

Megterem biz az. Sőt a dohánynyal tüzetesen foglalkozó szakértők általános elismerése szerint a „czéljának megfelelő talajon, jó magból, jól ápolat, s okszerűleg szárazított és kiforralt magyar dohány — benső minőségénél (Qualität), íze-, szaga- s fűszerénél fogva, a finom török dohány kivételével, felette áll minden európai dohányon, sőt nagyon illetékes helyről hallottunk oly biztató ítéletet is, hogy kellő eljárás mellett, egy francia mint a magyarországi jobb vidéki dohányok diadalmasan kiállanak a verseny megalkotás az észak (nem dél) amerikai surrogat-dohányokkal is.

Még ezen szakértők jól emlékeznek az 1851-ik év előtti jól kezelt, jó magyar dohányokra. Jól tudják, miszerint azon időben nemcsak kitűnő pipa-, de szivargyártási czélokra is igen jeles termelvényeink és pedig tekintélyes mennyiségben találtak.

De hát miért volt akkor, és miért nincs most? Azért, mert az epyedárúság behozatala előtt termelő és fogyasztó, termelő, kereskedő és gyáros folyton érintkezésben állottak egymással, — a kereskedő, gyáros és fogyasztó fölkereste és jól megfizette az izlésének — a czéljának megfelelő.

A szabad verseny térein nyilatkozó kereslet és jutalmazó árak irányt adtak a termelőnek, és ösztönyt az ok- és czélszerűbb kezelés utján, magasabb minőségű, értékebb cikkek előállítására. A dohány különféle czélja és rendeltetése felőli — és e czélok elérésére vezető kezelési módokkai szakismeret általánosabb volt. Ily viszonyok és körülmények között előjöhett a jó dohány.

Miért nincs ma? Mert a monopolum leketlenné tette. — Vizsgáljuk e kérdést tüzetesen. (Folyt. köv.)

Bécsi tőzsde, nov. 23. Cs. arany 5—88, ezüst 122—50.

Felelős szerkesztő s kiadó-tulajdonos: **Oláh Károly.**

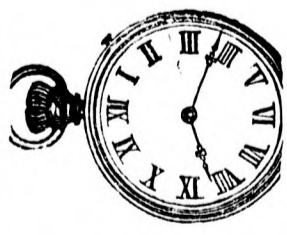
H I R D E T É S E K.

ÉRTESETTÉS.
Van szerencsénk a n. é. közönséggel mely tisztelettel tudatni, hogy Debreczenben a Sinay-ház alatt levő **gyufa- és szappan-kereskedésünket** megszüntettük; s hogy ezen kereskedésünket csak is a **debreczeni négy országos vásár** **alkalmával.** és pedig eddigi helyünkön, a **napmugolási sor ssejtelén** levő saját boltunkban folytatandjuk. A n. é. közönség becses pártfogásáért mely tisztelettel esedezünk
Horn Bernát és neje. pesti lakosok.
167. 3—5

ANTALFFY LAJOS

órás Debreczenben.

(Boltja a varoshaza piacteri részén levő „Török ház“ czimzett dohány-, szivar- s helyeg-eladási helyiségével egybekötöttésh.)
Van szerencsém a t. cz. közönség figyelmébe ajánlani a legdusabban felszerelt **órákatáramat,** a lehető legolcsóbbra **leszállított áron,** egy évi írásbeli **jótállás** mellett.



Ezüst hengerrórá 4 rubin-körre járó patent üveg-gel	8—10
Finomabb ar. szegélyvel ügrő	11—12
Egész aranyozott com-passal	12—15
Angol mintára lajos kristály-üveggel	15—14
Gazdasági óra (remontoir)	13—16
8 napos pendul-óra	40—45
19—23	

Ezen példaul felhozott órák olcsóságához képesti jutányos árak mellett ajánlom arany uris és női óráimat, francia 8—14 napig járó és üfő; márvány, alabástrom, bronz s vas öntvényű órákat, üvegboríték alatt levő asztali és függő aranykeretes óráimat, inga (pendul) órákban a legkisebbtől a legnagyobbig, tökéletesen kielégítő nagy választékban.

Schwarzwaldi fali óráim hihetetlen olcsó árért, kizárva 1 ft 50 krron szimlén egy évi jótállás mellett.

Órákat eszerbe elfogadok valódi értékekben, s mivel nálam tartózkodó ár van, s ára minden jószágon rajta van, a esere a t. cz. közönség részéről igen könyű és biztos.

Videk-róli megrendelések a levél átvételétől számítva 5 nap mulva küldetnek szét, mivel érem, csak is egész tökéletes kipro-bált állapotban levő órákat adni ki üzletemből.

Új torony-órák készítését vagy ócskák kijavítását gyorsan teljesíten.